

Drvoštěp a Merkur

Drvoštěp ztratil svou sekyru, kteráž mu každodenního chleba dobývala. Marně ji hledal a nemoha ji nalézt hlasitě hořekoval, neboť neměl peněz, aby si koupil sekyru jinou, bylať ztracená sekyra jediným jeho majetkem. Zoufale naříkal: „Ó má sekyra! ó má sekyra ubohá! Joviši, navrať mi ji, neboť bych musel mítí za to, žes ty mě o ni připravil.“

Bohem Jovišem hnul nářek drvoštěpův, i vyslal k němu ze sídla svého Olympu boha Merkura. Ten zjeviv se drvoštěpovi pravil: „Sekyra tvá není ztracena; poznal bys ji? Myslím, že jsem ji našel.“ A vytáhl sekyru zlatou, kterou drvoštěpovi ukazoval. Tento však odpověděl: „Ta není mou, nežádám ji.“ Ukázal mu Merkur sekyru stříbrnou, ale i tu drvoštěp odmítl. Konečně mu bůh ukázal sekyru pravou. „Ta jest moje!“ zvolal drvoštěp; „budu spokojen, obdržím-li tuto.“ – „Máš mítí všecky tři,“ odvětil bůh Merkur, „v odměnu za svou poctivost.“ A dal drvoštěpovi všecky tři sekyry.

Příběh tento se rozhlásil, a ihned pospíšili si jiní drvoštěpové ztratiti své sekyry, i jali se pak naříkat, že král bohů Joviš nevěděl koho dříve poslechnouti. Posel jeho Merkur zjevil se zase křiklounům a ukázal každému sekyru zlatou. Každý hned se hnul po zlaté sekyře volaje: „Ta jest má!“ Však Merkur místo zlaté sekyry dal každému ránu do hlavy co trest za jich nepoctivou lživost.

Nelži a spokoj se tím co máš, toť jest nejjistější, a nechtěj nabývati statků způsobem nepoctivým.

Zdroj: LA FONTAINE, Jean de. Bajky. [online]. Přel. E. Hermann. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2011 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/65/67/66/bajky.pdf>.

DIDAKTICKÝ POTENCIÁL KOMUNIKÁTU

S vybraným komunikátem by se mohlo pracovat v integrované hodině jazykové výchovy a literární výchovy. Didaktický potenciál textu v rámci jazykové výchovy vidím v tom, že se velice bohatě zaměřuje na druhy zájmen a skloňování zájmen. Z literárního hlediska bychom mohli pracovat s typickými znaky pro bajku, jejími motivy, a zda žáci dokážou porozumět hlavnímu smyslu bajky, práce s ponaučením – můžeme poukázat na nějaký nedostatek v rámci bajky, „společensky“ skrytou formu, kterou vyjadřuje jinotaj (alegorie).

Cíl: četné užití zájmen a jejich funkci
bajka, její rysy, ponaučení

CÍLOVÁ SKUPINA

6. třída (jazyková výchova: zájmena, literární výchova: bajka)

JAZYKOVÉ ROVINY A KONKRÉTNÍ TÉMATA

Jazyková část:

Morfologicko-syntaktická jazyková rovina: slovní druhy

Lexikálně-sémantická jazyková rovina: slovní zásoba – nauka o tvoření slov (např. *slovotvorba: drvoštěp, každodenního, ubohá, připravil, odpověděl, lživost, pospíšili, nejjistější*); práce s nepravými antroponymi (bůh Merkur); nauka o významu slov – synonyma, homonyma (např. *sekyra*), antonyma, slova citově zbarvená (např. *využít názvy vlastností: lživost, poctivost*)

Literární část:

Druh a žánr (bajka – rysy)

Básnické prostředky (např. *epiteton, personifikace – sekyra dobývala*)

Pojem alegorie (jinotaj) – kde se s ním můžeme setkat, co vyjadřuje, znaky

Autoři bajek

Mezipředmětové propojení:

Výchova k občanství:

Ponaučení

Společenský/politický skrytý význam

Výtvarná výchova:

Poskytnou žákům ilustraci k bajce/nechat je ilustraci vytvořit

(např. literární kroužky – role ilustrátora)

NÁVRH SMĚŘOVÁNÍ, ÚLOHY, SITUACE

E-U-R

EVOKACE

1. Úkol, RŮZNÉ FORMY PŘEDVÍDÁNÍ:

Učitelka položí otázky žákům:

Kdo by mohl být drvoštěp? Kdo by mohl být Merkur?

Proč by mohl drvoštěp ztratit sekeru?

Co by mohlo znamenat následující přísloví?

/Nelži a spokoj se tím co máš, toť jest nejjistější, a nechtěj nabývatí statků způsobem nepoctivým./

2. Nebo MYŠLENKOVÁ MAPA

- Žáci by si přečetli bajku a měli by za úkol do myšlenkové mapy zapsat vše, co si při čtení zapamatovali/co je zaujalo.
- Žáci by měli za úkol vypsát všechna zájmena, přídavná jména atp., která si z bajky zapamatovali.

UVĚDOMĚNÍ

1. Lze využít LITERÁRNÍ KROUŽKY (literární výchova).
2. Žáci by mohli hledat/podtrhávat v textu určité slovní druhy, které bychom zadali, nebo slova, která např. vznikla odvozováním, skládáním, zkracováním (slovotvorba). (jazyková výchova)

REFLEXE

- Žáci by sami mohli vymyslet ponaučení.
- Žáci by mohli napsat vlastní bajku. (zapojení i slohové výchovy)